

Annettu julkipanon jälkeen 25.1.2023

ASIA Lupa maa-ainesten ottamiseen ja kiviainesten murskaukseen tilalla Jaakkolanperä RN:o 130:56 Liperin kunnan Liperin kylässä. Päätös sisältää ratkaisun maa-aineslain 21 §:n ja ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaiseen aloituslupahakemukseen muutoksenhausta huolimatta.

HAKIJA

SIJAINTI Hakemuksen mukainen alue sijaitsee Liperin Ylämyllyn taajaman länsipuolella, tiestöä pitkin kohteeseen on matkaa Ylämyllyltä noin 5 km. Joensuu-Kuopio välinen valtatie (Vt 9) on kohteen eteläpuolella, noin 550 metrin päässä.

Suunnitelma-alue alue sijoittuu Honkalammen 1E-luokan pohjavesialueen lounaisosaan. Lähin olemassa oleva asutus on koillispuolella noin 220 m etäisyydellä suunnitelma-alueen alueen reunasta mitattuna. Ylämyllyn lampien osayleiskaavassa on osoitettu suunnitelma-alueen itäpuolelle pientalon tontti, jota ei ole vielä rakennettu. Tontti on noin 150 m etäisyydellä suunnitelma-alueen reunasta mitattuna.

KAAVATILANNE JA SUOJELUALUEET

Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa 2040 eteläosa suunnitelma-alueesta on osoitettu soranottoalueeksi EO1-p. EO1-merkintä tarkoittaa seudullisesti merkittävää maa-ainesten ottoaluetta ja merkintä -p tarkoittaa, että alue kuuluu pohjavesialueelle, jossa tulee ottaa huomioon pohjavesien suojele. Pohjoisosa suunnitelma-alueesta sijoittuu kaavassa alueelle, joka on merkitty ge-1 alueeksi. Merkinnällä ge-1 on osoitettu maakunnallisesti arvokkaat harju- tai moreenialueet. Koukkelonvaaran maakunnallisesti arvokkaan harjualueen (arvoluokka 3) rajausta on tarkistettu Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen toimesta edellisen maa-aineslupan hakuprosessin yhteydessä vuonna 2012. Ottamistoiminta on rajattu Koukkelonvaaran arvokkaan harjualueen ulkopuolelle, eikä ottotoiminta vaikuta harjualueen suojeeluun.

Alueelle on laadittu Ylämyllyn lampien osayleiskaava (hyväksytty 25.6.2018), joka korvaa alueella aiemmin voimassa olleen Joensuun seudun yleiskaavan 2020 (hyväksytty 2.12.2008). Ylämyllyn lampien osayleiskaavassa suunnitelma-alue sijoittuu kokonaisuudessaan EO-merkinnällä osoitetulle

alueelle eli maa-ainesten ottoalueeksi. Kaavassa on osoitettu alueen koillispuolelle uusi ulkoilureitti sekä itäpuolelle tontti pientalolle AP-1, jota ei ole vielä rakennettu.

POSKI (pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen)-projektin inventoinnissa eteläosa alueesta on merkitty ensisijaisesti maa-aineksen ottamiseen varatulle alueelle ja pohjoisosa on luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokas harjuaalue.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Maa-aineslain (MAL 555/1981) 4 §:n mukaan maa-ainesten ottamiseen on oltava lupa.

Ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 27 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava lupa. Ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukoissa 1 ja 2 on lueteltu toiminnot, joille tulee hakea ympäristölupaa. Taulukon 2 kohdan 7 e mukaan luvanvaraista toimintaa ovat kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus tai sellainen alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää.

Maa-aineslain 4 a §:n ja ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana.

Lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta voi hakea ympäristönsuojelulain 199 §:n ja maa-aineslain 21 §:n perusteella.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Maa-aineslain 7 §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (VNa ympäristönsuojelusta 713/2014) 2 §:n kohdan 6 b mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee lupa-asian, joka koskee kiinteää murskaamoa tai kalkkikiven jauhatusta tai sellaista tietyllä alueella sijoitettavaa murskaamoa tai kalkkikiven jauhatusta, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää.

Liperin kunnassa ympäristönsuojeluviranomaisena toimii elinympäristölautakunnan lupajaos.

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Hakemus on tullut vireille 22.11.2022.

LUPATILANNE

Alueella on Liperin kunnan elinympäristölautakunnan lupajaoksen (8.12.2020 § 37) myöntämä maa-aines- ja ympäristölupa 4/2020, joka oli voimassa 28.12.2022 asti. Luvan mukainen ottamismäärä on 30 000 m³, josta on käytetty 4 280 m³, eli luvan sallimasta ottamismäärästä on vielä jäljellä 25 720 m³.

LAITOKSEN TOIMINTA

Otettava kiviaines on luonnonsoraa ja hiekkaa, jota tullaan jalostamaan murskaamalla ja seulomalla haluttuihin jakeisiin. Maa-ainesta tullaan käyttämään lähiympäristön tieverkoston peruskorjauksissa, laajennuksissa ja kunnossapidossa sekä muuhun infrarakentamiseen. Otettavan maa-aineksen kokonaismäärä on 23 000 m³ ja lupaa haetaan 10 vuoden ajaksi, jolloin laskennallinen vuosittainen ottomäärä on 2 300 m³. Vuosittainen ottamismäärä vaihtelee käyttötarpeen ja markkinatilanteen mukaan. Joinakin vuosina alue voi toimia ainoastaan varastointialueena, jolloin ottamistoimintaa ei ole lainkaan.

Suunnitelma-alue on alue, jonka sisäpuolelle sijoittuu kaikki ottamistoimintaan liittyvät toiminnot. Ottamisalueen sisäpuolelle sijoittuu varsinainen kaivuutoiminta. Suunnitelma-alue toimii myös ympäristöluvanvaraisten toimintojen toimintatilana. Suunnitelma-alueen pinta-ala on 0,9 ha, josta ottamis-/kaivualue on 0,8 ha. Loppuosa alueesta on varattu tiestölle, varastointi- ja käsittelyalueeksi sekä pintamaille/suojavallille. Ottamisalueen rajauksen laajuutta suunniteltaessa on myös huomioitu toiminnan myötä syntyvien valmiiden jalostettujen lajikkeiden varastointikasojen tilantarve.

Ottamistoiminnassa käytetään maansiirtoon tarkoitettuja kaivinkoneita ja pyöräkuormaajia. Materiaaleja jalostetaan siirrettävillä murskauslaitoksilla ja seuloilla. Murskauslaitos tuodaan alueelle murskausjakson alussa ja viedään pois jakson päätyttyä. Kuljetukset tapahtuvat kuorma-autoilla ja traktoreilla. Ottamistoiminnan jakamista eri vaiheisiin ei ole esitetty tässä suunnitelmassa, koska ottamisalue on pieni. Vaiheistus toteutetaan ottamistoiminnan etenemisen mukaan, sikäli kun lopullinen pohjataso saavutetaan ja toiminnasta vapautuva tila antaa siihen mahdollisuuksia. Ottamisen eteneminen päälinjat ovat esitetty nykytilanne/suunnitelmakartalla ja leikkauspiirroksilla. Ottamisjärjestys tarkentuu toiminnan edetessä, mm. maa-aineksen laatu ohjaa ottamisen etenemistä. Toiminnan etenemisen mukaan alueella oleva pieni puusto raivataan pois.

Pilaantumattomat pintamaat sekä hyötykäyttöön kelpaamattomat maa-ainekset on aikaisemman toiminnan aikana läjitetty ottamisalueen reunoille.

Ottamistoiminnan aikana maa-ainesluiskat otetaan kaltevuuteen 1:1,5 ja maisemoinnin yhteydessä maa-ainesluiskat muotoillaan kaltevuuteen 1:3. Alimpana ottamistasona alueella suunnitellaan käytettävän korkeustaso +92 m (N2000). Mikäli myöhemmin havaitaan, että pohjaveden pinnan taso on eri kuin nyt arvioitu taso, ottamista ei kuitenkaan uloteta viittä (5) metriä lähemmäksi pohjaveden pinnan tasoa. Kaakkoissivustassa ottamisalueen rajaus ulottuu 10 metrin päähän naapuritalan kiinteistörajasta, jolloin siellä sijaitseville sähköpylväille jää riittävä suoja-alue.

TOIMINNASSA SYNTYVÄT PÄÄSTÖT JA NIIDEN VÄHENTÄMINEN

Päästöt ilmaan

Alueella käytettävien koneiden polttomoottoreista syntyy päästöjä ilmaan. Ilman päästöjen määrät on esitetty alla. Päästöjen laskenta perustuu Motiva Oy:n kokoamiin tietoihin, jotka on kerätty mm. Tilastokeskuksen tilastoista ja Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tiedotteista. Laskelmissa on käytetty myös Neste Oil:n ohjeellisia laskenta-arvoja. Hiilidioksidi- ja rikkidioksidipäästöt lasketaan öljyn teknisten ominaisuuksien perusteella ja polttoaineen kulutuksen mukaan. Typen oksidi-, hiilimonoksidi- ja hiukkaspäästöt arvioidaan käyttämällä laskelmissa ohjeellisia laskenta-arvoja, sillä niiden määrä riippuu polttotekniikasta ja palamisesta.

Päästöt ilmaan

Hiukkaset (sis. pöly)	0,02–0,16 t/a
Typen oksidit (NO _x)	0,17–1,35 t/a
Rikkidioksidi (SO ₂)	0,004–0,03 t/a
Hiilidioksidi (CO ₂)	11,3–90,4 t/a

Alueella käytettävät koneet ja apulaitteet murskausyksikköön on valmistettu tai peruskorjattu aivan viime vuosina, eikä saatavilla ole merkittävästi parempia laitteita. Korjausten ja huoltojen yhteydessä uusitaan aseman varustelutasoa sitä mukaan, kun tekniikka kehittyy. Alueella käytettävät polttomoottorit täyttävät päästönormit.

Alueella tapahtuvan toiminnan yhteydessä syntyvän pölyn määrään ja leviämiseen vaikuttavat useat tekijät, kuten murskauksessa valmistettavan tuotteen raekoko, raaka-aineen ominaisuudet, tuuliolosuhteet ja ilman suhteellinen kosteus. Pöly muodostuu hienojakoisista mineraaleista, jotka eivät sisällä haitta-aineita tai ravinteita. Murskauksessa pölyämistä voidaan vähentää kastelemalla käsiteltävä materiaali ja/tai koteloimalla laitokset.

Pölyämistä vähennetään myös pitämällä putoamiskorkeudet mahdollisimman pieninä. Myös alueen työskentely- ja kuljetusväylien pölyämistä voidaan vähentää tarvittaessa kastelemalla. Suurin osa alueella syntyvistä pölyhiukkasista on halkaisijaltaan yli 10 µm, jotka laskeutuvat päästölähteen läheisyyteen.

Vastaavanlaisissa kohteissa pölyleijuman suojaetäisyys pölylähteestä lähimpään häiriintyvään kohteeseen vapaassa tilassa on 300 m (Tielaitoksen julkaisu: Asfalttiasemien ja kivenmurskaamoiden ympäristösuojelu 1994). Pölyhaitan arvioidaan jäävän hankealueelle, eikä pölystä arvioida aiheutuvan merkittävää haittaa asutukselle tai naapuritilojen muulle käytölle, kun otetaan huomioon esitetyt pölyntorjuntakeinot. Pölyäminen pyritään pitämään mahdollisimman pienenä työsuojelullisista syistä, koska pölyn vaikutukset kohdistuvat lähinnä alueen työntekijöihin.

Melu ja tärinä

Suunnitelma-alueen reunasta on lähimpää häiriintyvään kohteeseen matkaa noin 220 metriä. Murskauslaitoksen melutaso on noin 90–120 dBA, joka arvioidaan laskevan lähimmässä olemassa olevassa häiriintyvässä kohteessa alle sallitun melutason 45 dB (A). Murskausasema sijoitetaan alueen pohjalle, jolloin murskauslaitos jää 5–8 metrin korkean maa-ainesluiskan suojaan, lukuun ottamatta luoteissivustaa. Myös 5–10 m korkeat varastointikaset estävät melun etenemistä. Nämä toimivat erittäin hyvinä meluvalleina. Melua vaimentavat varastointikaset sijoitetaan mahdollisimman lähelle murskauslaitosta (aina alle 50 metriä) ja varastointikaset tulee useita peräkkäin. Melun suojaus ja vaimentuminen on sen parempi, mitä lähemmäksi meluvalleja murskauslaitos sijoitetaan, ja mitä enemmän valleja voidaan tehdä useampia peräkkäin. Melun leviämiseen vaikuttavat edellä mainittujen suojausten lisäksi ympäröivän maaston muoto, kasvillisuus sekä sääolosuhteet.

Murskaustoiminta ottamisalueella on tilapäistä, eikä toiminta ole yhtäjaksoista. Toiminnanharjoittaja valvoo ja tarkkailee toimintaa ja tekee korjaavia toimenpiteitä, mikäli on tarpeen. Kun nykyisen toiminnan aikana on suoritettu murskaustoimintaa, ei tällöin ole hakijan tietoon tullut merkittäviä valituksia melusta tai pölystä. Toiminnot on suunniteltu siten, että mikäli havaittaisiin arvioidun melutasojen ylittymistä tai toiminnasta aiheutuisi pölyhaittaa, voidaan toimintaa säätää ja muuttaa edellä mainittujen vaikutusten pienentämiseksi. Maavallien sijoittamisella ja niiden korkeutta kasvattamalla estetään murskaustoiminnasta aiheutuvan melun leviämistä hyvin tehokkaasti. Myös laitteiston tekniikkaa säätämällä tai vaihtamalla tekniikkaa voidaan vaikuttaa melun ja pölyn leviämiseen (mm. murskainten kotelointi ja vesikastelu).

Suunnitellun ottamisalueen toimista ei arvioida syntyvän tärinää merkittävässä määrin.

Päästöt vesiin ja maaperään

Alueella ei säilytetä pidempiaikaisesti polttoaineita, koneita tai laitteita silloin, kun niitä ei toiminnassa tarvita. Polttoaineet säilytetään pääsääntöisesti tukitoiminta-alueella. Polttoainesäiliö on maanpäällinen, IBC-hyväksytty ja asianmukaisesti tarkistettu kaksoisvaippasäiliö. Tankkauslaitteisto on lukittava, jotta luvaton käyttö voidaan estää. Alueella voi olla lisäksi murskaustoiminnan aikana tiiviillä pohjalla varustettu aggregaatti, joka tuottaa sähköä mm. taukotuvalle. Mikäli alueella on tarpeen säilyttää murskaus- ja louhintatoiminnan aikana hydraulikkaöljyjä ja voiteluaineita, ne säilytetään murskauslaitoksen kalustoon kuuluvassa huoltokontissa tai vastaavassa tilassa. Tarvittaessa tukitoiminta-alueelle perustetaan suoja-alue, jossa maahan on asetettu suojakalvo (HPDE) kaukaloksi.

Alueella ei tehdä koneiden tai laitteiden isompia huoltoja (määräaikaishuoltoja). Mahdolliseen polttoaine- tai öljyvahinkoon on varauduttu turpeella ja öljynimeytysmatoilla murskausasemalla sekä tukitoiminta-alueella. Murskaamon henkilökunta ja muut alueella työskentelevät työntekijät on opastettu toimimaan vahinkotilanteissa. Murskausasemalla sekä muissa koneissa on tarkistettut alkusammutuskalustot.

Toiminnasta ei aiheudu lisäystä alapuolisissa ojissa virtaaviin vesimääriin, eikä kiintoainekuormitusta vesistöön. Vesistön käyttöön ottotoiminnalla ei ole vaikutusta. Alueella muodostuvat sade- ja sulamisvedet suotuvat alueen maaperään, joka on hiekkaa ja soraa. Myös pölynsidonnassa käytettävä vesi sitoutuu kokonaisuudessaan materiaaleihin. Alueelle ei tule vesi- tai viemäriiliittymää. Alueella mahdollisesti tarvittava kasteluvesi otetaan lähiympäristön maastosta. Alueella voi olla murskaustoiminnan aikana siirrettävä kuivakäymälä työntekijöitä varten. Kuivakäymälässä nesteet imeytetään turpeeseen ja kuljetetaan alueen ulkopuolelle kompostoitavaksi. Alueella ei synny jäte- tai prosessivesiä eikä aiheudu haitta-aine- tai ravinnepitoisia päästöjä vesistöön. Alueella ei majoituta tai peseydytä, eikä alueella suoriteta koneiden tai laitteiden pesuja. Ottamisalueella jätetään vähintään viiden (5) metrin, koskematon suojamaakerrospaksuus pohjaveden pintaan nähden.

Vaikutukset maisemaan ja luonnonympäristöön

Suunnitelma-alueen pohjoisosa on määritelty POSKI-projektin yhteydessä maakunnallisesti arvokkaaksi harjualueeksi. Koukkelonvaaran maakunnallisesti arvokkaan harjualueen (arvoluokka 3) rajausta on tarkistettu edellisen maa-ainesluvan lupahaun yhteydessä vuonna 2012. Ottamistoiminta on rajattu Koukkelonvaaran arvokkaan harjualueen ulkopuolelle. Syksyllä 2011 Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kanssa tehdyn maastokatselmuksen mukaan suunniteltu ottotoiminta ei vaikuta Koukkelonvaaran harjun suojeluun.

Suunnitellun toiminnan ei arvioida aiheuttavan huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Maanpinnan muodot muuttuvat suunnitellulla ottamisalueella toiminnan vuoksi. Lupahakemusta koskeva alue sijoittuu toiminnassa olevalle ottamisalueelle. Alueella on ollut ottamistoimintaa jo vuodesta 2012 lähtien. Tämän suunnitelman mukainen ottamisalue tulee sijoittumaan ihmisen jo muovaamalle alueelle, jonka vuoksi alueen toiminnasta aiheutuvien maisemavaikutuksien ei arvioida olevan maiseman kannalta merkittäviä. Alueen maisemaan on kymmenen vuoden ajan kuulunut maa-aineksen ottamisalue ja se on muotoutunut osaksi alueen maisemankuvaa.

Suunnitelman mukaisen toiminnan ei arvioida muuttavan merkittävästi kaukomaiseman nykytilaa. Ottamistoiminnan päätyttyä maisemallisia vaikutuksia vähennetään palauttamalla alue metsätalouskäyttöön jälkihoitotoimenpiteillä. Hakemuksen mukaisella alueella ei ole havaittu eikä ole tiedossa olevia erityisiä luontoarvoja. Lähes kokonaisuudessaan suunniteltu ottamisalue on jo aktiivisen ottamistoiminnan piirissä. Toiminnan edettyä menetetään varsin tavanomaista kasvillisuutta. Eläimistöön kohdistuvat vaikutukset ovat vähäisiä, sillä ottamisalueella ja sen lähiympäristössä on elävälle lajistolle soveliaita vastaavia elinympäristöjä. Ottamistoiminnan jälkeen eläimet voivat käyttää aluetta elinympäristönään kuten tähänkin asti.

Jätteet ja niiden käsittely

Kaikki jätteet lajitellaan ja kerätään niitä varten varattuun keräysastiaan. Hyötykäyttöön soveltuvat jätteet kierrätetään. Jätteitä alueella syntyy pääsääntöisesti murskauslaitoksen toiminnan aikana ja syntyvä jäte on pääasiassa sekajätettä. Alueella ei varastoida vaarallisia jätteitä. Alueella mahdollisesti syntyvät vähäinen määrä ongelmajätettä on rinnastettavissa taloudessa tavallisesti syntyvään ongelmajätteeseen, joka muodostuu paristoista, polttimeista jne. Ongelmajätteet säilytetään niille varatussa tiiviissä säiliössä. Jos ongelmajätteitä toiminnan aikana muodostuu, ne toimitetaan

aina jätelain mukaisiin keräyspisteisiin ja kirjanpito suoritettaisiin laskutuksen seurannan kautta.

KAIVANNAISJÄTTEEN JÄTEHUOLTOSUUNNITELMA

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on yhteislupahakemuksen liitteenä. Aikaisempina toimintavuosina pintamaita on poistettu noin 0,9 ha suuruiselta alueelta ja niitä arvioidaan olevan noin 4 000 m³. Pintamaat on välivarastoitu alueen reunoille. Ottamisalueella ei ole enää kuorimatonta pintamaata. Alueen reunoille välivarastoidut pintamaat hyödynnetään kokonaisuudessaan alueen maisemoinnissa. Alueelta kuorittu puhdas pintamaa ei aiheuta ympäristövaikutuksia.

LAITOKSEN TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Työmaalla pidetään tarkastus jokaisen työjakson alussa, missä kartoitetaan riskitekijät työturvallisuuden ja ympäristövahinkojen varalta sekä sovitaan toimenpiteet ja tarkistetaan aikaisemmin sovittujen toimenpiteiden toteutuminen. Toiminnan aikana havaituista poikkeus-/häiriötilanteista raportoidaan työmaan johdolle, josta asia viedään tarvittaessa eteenpäin yrityksen johtoon.

Murskauslaitoksen toimintaa seurataan päivittäin ja seurattavia asioita ovat mm. päivittäinen tuotantoaika, tuotantomäärät, tehdyt tarkastukset, huollot, keskeytykset ja poikkeavat tilanteet. Toiminnasta aiheutuvia melua ja pölyä arvioidaan tuotannon aikana jatkuvasti aistinvaraisesti.

Pohjaveden korkeutta tarkkaillaan alueella sijaitsevasta pohjavesiputkesta. Maa-ainesten otettu määrä ja laatu ilmoitetaan lupaviranomaisille vuosittain maa-ainelain edellyttämällä tavalla. Kaikilla eri valvontaviranomaisilla on esteetön pääsy ottamisalueelle. Ottamistoiminnasta mahdollisesti aiheutuvia haittoja tullaan tarkkailemaan eri viranomaisten esittämien vaatimusten mukaisesti. Toiminnan seuranta tullaan raportoimaan lupapäätöksien edellyttämällä tavalla.

Mikäli havaitaan merkittävää haittaa ympäristölle, ryhdytään korjaaviin toimenpiteisiin päästöjen vähentämiseksi tai estämiseksi mahdollisimman pian. Mahdollisen ympäristövahingon sattuessa aloitetaan torjuntatoimet välittömästi ja ympäristövahingoista ilmoitetaan aina viipymättä kunnan pelastuslaitokselle ja ympäristöviranomaiselle.

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Ottamistoimintaan ja jalostukseen ei liity merkittäviä onnettomuusriskejä. Murskauskaluston tekniikkaa voidaan rinnastaa normaaliin maanrakennuskalustoon. Toiminnasta mahdollisesti aiheutuva ympäristön

pilaantuminen voisi johtua öljyvahingosta tai luvattomien kuormien tuonnista alueelle. Riskienhallinta on toiminnassa otettu huomioon seuraavilla tavoilla:

- Polttoaineiden käsittelyssä noudatetaan asiaan kuuluvaa huolellisuutta ja tarkkuutta sekä toimintaan liittyvät riskit tiedostetaan.
- Alueella oleva polttoainesäiliö on lukittava, IBC-hyväksytty, tarkistettu kaksoisvaippasäiliö.
- Murskauslaitoksen hydraulikkaöljyt, voiteluaineet sekä jäteöljyt varastoidaan laitoksen mukana kulkevassa lukittavassa varastointikontissa, jonka pohja on tiivis.
- Työkoneita tai laitteita ei huolleta tai pestä alueella.
- Aseman käyttöhenkilökunta tarkkailee toimintaa koko ajan ja pysäyttää toiminnan häiriötilanteessa, pysäytys voidaan tarvittaessa tehdä useammasta eri pisteestä.
- Työmaalle varataan imeytysmatto ja -turvetta öljyvahingon varalle.
- Asemalla on viranomaisten määräämät alkusammutuskalustot ja henkilökunta on saanut tarvittavan opastuksen niiden käyttöön.
- Toiminnanharjoittaja huolehtii oman henkilöstönsä kouluttamisesta ympäristövahinkojen varalle. Hakemuksen liitteenä on tarvittaessa käytettävä Työntekijän perehdyttäminen kiviainestuotannossa -lomake (INFRA Ry).
- Alueelle johtava tie voidaan tarvittaessa sulkea lukittavalla puomilla, jolloin ajoneuvoliikenne alueelle estyy.

Mahdollisen ympäristövahingon sattuessa aloitetaan torjuntatoimet välittömästi ja ympäristövahingoista ilmoitetaan aina viipymättä pelastuslaitokselle ja ympäristöviranomaiselle.

Alue pidetään siistinä koko toiminnan ajan, eikä alueella säilytetä toimintaan kuulumattomia laitteita tai romuja. Alueella noudatetaan työturvallisuuslain mukaisia työskentelytapoja. Alueella työskentelevät henkilöt ovat ammattitaitoisia ja heidät on perehdytetty toimimaan ympäristövahinkojen varalta. Luiskien reunat merkataan lippusiimoin ja putoamisvaarasta kertovin kyltein, jolloin ulkopuolisten tahaton joutuminen alueelle estyy. Ottamisalue merkitään maastoon ja alueelle mitataan tarpeellinen määrä korkeusmerkkejä luvan myöntämisen jälkeen.

ASIAN KÄSITTELY

Hakemuksen vireilletulosta on tiedotettu kuuluttamalla kunnan ilmoitustaululla ja verkkosivuilla sekä paikallislehdessä Kotiseutu-uutiset. Hakemus liitteenä on ollut nähtävillä Liperin kunnan verkkosivuilla ja elinympäristöpalveluissa kuulutusajan 30.11.2022 - 8.1.2023.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

Lähialueen kiinteistöjä on tiedotettu vireillä olevasta hakemuksesta. Myös Pohjois-Savon ELY-keskuksen L- vastuualuetta tiedotettiin hakemuksesta. Kiinteistöistä 13 osallistui määräaikaan mennessä kuulemiseen. 2 naapurilla oli hakemuksesta huomautettavaa. Huomautettavaa oli mm. seuraavista asioista:

- Maa-ainesten ottaminen, murskaus ja kuljetus kieltoon lomakautena 15.6.–15.8. melun ja kuorma-autojen liikenteen takia yksityistiellä (kapea ja lomakautena siviili liikennettä).
- Tilan omistajaa eri henkilö kuin vuokrasopimuksessa mainittu.
- Esitetty alue kuuluu osittain merkittävään harjumuodostelmaan (geo/harj-3) ja tämä alue tulee edelleen säilyttää sellaisena.
- Alue tulee metsittää mahdollisimman tehokkaasti istutuksilla ja kylvöillä, jotta harjumaisema ja pohjavesialue muodostavat vesi- ja luonnonsuojelullisesti kestävän alueen. Tilannetta tulee myös tarkkailla jälkikäteen.
- Koska kaivualue on suunniteltu ulottuvan 5 m tärkeästä pohjavesialueesta, myös vedenlaatua tulee tarkkailla. Ehdollisena esitetyt suojarakennelmat ovat välttämättömiä pohjaveden pilaantumisen estämiseksi. Murskaimen alla olevasta maa-aineksesta on tehtävä haitta-aineanalyysit akkreditoidussa laboratoriossa laadun takaamiseksi jokaisen murskaussyklin jälkeen ja arvioida näiden perusteella ympäristöhaitat ja soranoton jatkomahdollisuudet.
- Meluhaitta on merkittävä lähellä sijaitsevien Matkalammen ja Myllylammen vuoksi. Hakemuksessa esitetty suojavallikorkeus on matalampi kuin se, josta desibelilukemat on otettu.
- Maa-ainesten otto vaati yksityistielle levennyksiä turvallisten liikenneyhteyksien takaamiseksi.
- Alue tulee aidata ja murskaustoiminnasta ilmoittaa julkisesti aina kun sitä tehdään. Murskaustoiminta tulee rajoittaa päiväsaikaan ja muut meluavat työvaiheet lomakauden ulkopuolelle.

Naapurien huomautukset ovat kokonaisuudessaan lupahakemuksen liitteinä.

LAUSUNNOT

Hakemuksen vuoksi pyydettiin lausunnot Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta ja Pohjois-Karjalan Ympäristöterveydeltä.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on antanut hakemuksesta 19.12.2022 päivätyn lausunnon, jossa todetaan mm. seuraavaa:

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen käsityksen mukaan suunnitelman mukaisella maa-aineksen otolla ei ole maa-ainelain 3 §:n tarkoittamia rajoituksia aineiden ottamiselle. Lupamääräyksissä olisi kuitenkin huomioitava ainakin seuraavat seikat:

- Alue sijaitsee 1E-luokan pohjavesialueella, jossa on pohjavedenottoamo. Tästä syystä lupaehtoihin on syytä ottaa määräykset myös pohjaveden laadun tarkkailusta. Mikäli alueen länsiosassa oleva pohjaveden havaintoputki on näytteenottoon soveltuva, tulee näytteet ottaa siitä. Tarvittaessa ottoalueen länsiosaan tulee asentaa uusi, muovinen, näytteenottoon soveltuva havaintoputki, josta näytteet otetaan. Näyte on otettava ennen toiminnan aloittamista, lopuksi ja kolmen vuoden välein toiminnan aikana. Vesinäytteestä on analysoitava ainakin sameus, väri, pH, sähkönjohtavuus, happi, rauta, mangaani, nikkeli, sulfaatti, permanganaattiluku/TOC, nitraatti, alkaliniteetti ja öljyhiilivedyt (C10-C40). Tulokset on toimitettava luvan myöntäneelle viranomaiselle ja Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle.
- Koskemattonta maa-ainesta tulee jättää kaikissa olosuhteissa ylimmän todetun luonnollisen pohjavesipinnan päälle vähintään 5 metriä paksu suojakerros, koska ottoalue sijaitsee 1E-luokan pohjavesialueella. Pohjaveden korkeustaso on luotettavasti todennettava mittaamalla pohjaveden pinnan taso neljästi vuodessa. Tulokset havainnoista toimitetaan kerran vuodessa luvan myöntäneelle viranomaiselle.
- Pohjavesialueella on edellytettävä öljytuotteiden käsittelyssä kahdenkertaista suojausta. Alueella mahdollisesti säilytettävät öljytuotteita sisältävät säiliöt ja koneiden tankkauspaikka on sijoitettava kaivualueen ulkopuolelle ja suojattava maahan kaukalon muotoon asennettavalla lujalla muovikalvolla mahdollisten valumien pääsyn estämiseksi pohjaveteen. Säiliöiden on lisäksi oltava kaksoisvaipallisia tai ne on varustettava tiiviillä säiliön tilavuutta vastaavalla katetulla suoja-altaalla.
- Alin ottotaso on merkittävä selvästi maastoon.
- Merkittäviä konekaluston huolto- ja korjaustöitä ei saa suorittaa alueella eikä sen välittömässä läheisyydessä.
- Ottoalueelle ei saa läjittää/levittää muualta tuotuja maa-aineksia lukuun ottamatta jälkitoimenpiteiden yhteydessä tarvittavaa verhoilumateriaalia. Muualta tuotua verhoilumateriaalia ei saa kuitenkaan varastoida alueella.
- Jälkihoito on tehtävä vaiheittain ottotoiminnan edetessä. Jälkitoimenpiteisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ottoaluetta maisemoitaessa voidaan sopiviin kohtiin rinteiden yläreunaan jättää paahdelajistolle sopivia, lounaaseen–etelään suuntautuvia paisteisia rinteitä, jotka jätetään metsittämättä.
- Sora-alueella mahdollisesti pesivien erittäin uhanalaisten (EN) törmäpääskyjen pesimisrauha turvataan välttämällä toimintaa yhdyskunnan pesäkolojen lähistöllä pesimäaikana.

- Ottomääristä on toimitettava tiedot vuosittain NOTTO-rekisteriin ja luvanmyöntäjälle annettujen ohjeiden mukaan.

Pohjois-Karjalan Ympäristöterveys on antanut hakemuksesta 23.12.2022 päivätyn lausunnon. Lausunnossa todetaan mm. seuraavaa:

- Ennalta arvioiden suurimmat toiminnasta aiheutuvat terveysriskit liittyvät ensisijaisesti pohjaveden pilaantumiseen ja toissijaisesti pölyämiseen ja meluun.
- Pohjavesien suojeluun tulee kiinnittää lupamääräyksissä erityisesti huomiota, koska toiminnalla voi olla vaikutusta pohjaveden määrään ja laatuun. Polttoaineiden ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden säiliöt tulee sijoittaa riittävän tilaviin suoja-altaisiin ja ensisijaisesti toiminta-alueen ulkopuolelle. Koneiden ja laitteiden säilytyspaikat on ensisijaisesti sijoitettava alueen ulkopuolelle ja suojattava asianmukaisesti mahdollisten vuotojen varalta. Konekaluston huolto-, korjaus- ja pesupaikat on varattava alueen ulkopuolelle. Alueella tulee olla aina olla varattuna öljyn torjuntaan tarkoitettua imeytysainetta.
- Toiminnan aikaiseen öljynvahinkojen torjuntaan ja ennaltaehkäisyyn tulee luvassa kiinnittää erityisesti huomiota.
- Toiminnasta ei saa aiheutua toiminta-alueen lähistöllä sijaitsevien talousvesikaivojen veden laadun heikkenemistä tai pilaantumista.
- Nähdään tärkeänä, että toimija suorittaa näytteenottoa sekä pohjaveden korkeudenmittausta alueella sijaitsevasta pohjavesiputkesta. Vesinäytteistä tulisi tutkia vähintään mikrobi, nikkeli, rauta sekä mangaani.
- Toiminnasta ei saa aiheutua terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa pölystä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Toimija on velvollinen torjumaan pölyhaittoja niin, että terveyshaittaa ei synny, ja tarvittaessa pölyn leviämistä tulee estää esimerkiksi kastelulla ja maaperän muotoilulla.
- Toiminnasta aiheutuva melutaso lähimmissä asunnoissa ei saa ylittää sosiaali- ja terveysministeriön asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista annetun asetuksen (545/2015) melutason toimenpiderajoja: päiväajan keskiäänitaso (klo 7–22) 35 dB (A) ja yöajan keskiäänitaso (klo 22–7) 30 dB (A). Tarvittaessa melutaso tulee mitata, ja raja-arvojen ylittyessä ryhtyä toimenpiteisiin haitan pienentämiseksi.
- Jätteiden säilyttäminen ja käsittely on tehtävä niin, ettei siitä aiheudu pölyämistä, roskaantumista, maaperän tai pohjaveden pilaantumisvaaraa eikä terveyshaittaa. Ongelmajätteet on säilytettävä tiiviisti suljetuissa, kullekin ongelmajätetyypille tarkoitetuissa astioissa, säiliöissä tai pakkauksissa ja varastoitava katetussa ja lukitussa tilassa.

Annetut lausunnot ovat kokonaisuudessaan lupahakemuksen liitteinä.

VASTINE LAUSUNTOIHIN JA MIELIPITEISIIN

Luvanhakijalta pyydettiin vastine koskien annettuja lausuntoja ja mielipiteitä. Luvanhakija ilmoitti, ettei koe tarpeelliseksi antaa kirjallista vastinetta.

ASIAN RATKAISU

Liperin kunnan elinympäristölautakunnan lupajaos myöntää [REDACTED] maa-aineslain 4 §:n ja ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen luvan maa-ainesten ottoon ja kiviainesten murskaukseen tilalla Jaakkolanperä RN:o 130:56 Liperin kunnan Liperin kylässä. Lupa myönnetään lupahakemuksen mukaisesti seuraavin lupamääräyksin:

1. Maa-aineksen kokonaisottomäärä on enintään 23 000 m³ ja ottoaika kymmenen (10) vuotta. Luvan voimassaoloaika lasketaan luvan lainvoimaiseksi tulemisesta.
2. Ottamisalue saa olla enintään ottamissuunnitelmassa esitetyn kokoinen. Ottamisalueen reunat on merkittävä maastoon hyvin erottuvien maalausten puupaalujen/kivilohkareiden ja tarpeellisin lippusiimoin/nauhoin sekä varoitustauluin.
3. Mikäli alueen länsiosassa oleva pohjaveden havaintoputki on näytteenottoon soveltuva, tulee siitä ottaa vesinäytteitä pohjaveden laadun tarkkailemiseksi. Näyte on otettava ennen toiminnan aloittamista, toiminnan loputtua ja kolmen vuoden välein toiminnan aikana. Vesinäytteestä on analysoitava ainakin sameus, väri, pH, sähkönjohtavuus, happi, rauta, mangaani, nikkeli, sulfaatti, permanganaattiluku/TOC, nitraatti, alkaliniteetti ja öljyhiilivedyt (C10-C40). Tulokset on toimitettava Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle.

Tarvittaessa ottoalueen länsiosaan tulee asentaa uusi, muovinen, näytteenottoon soveltuva havaintoputki, josta näytteet otetaan.
4. Alin ottamistaso on merkittävä selvästi maastoon. Ottamisalueella on oltava korkokolmio tai vastaava siten, että alin ottamistaso voidaan aina luotettavasti selvittää. Korkokolmio on rakennettava ennen ottamisen aloittamista.
5. Koskematonta maa-ainesta tulee jättää kaikissa olosuhteissa ylimmän todetun luonnollisen pohjavesipinnan päälle vähintään 5 metriä paksu suojaerros. Pohjaveden korkeustaso on luotettavasti todennettava mittaamalla pohjaveden pinnan taso neljästi vuodessa. Tulokset havainnoista toimitetaan kerran vuodessa Liperin kunnan

ympäristönsuojeluviranomaiselle.

6. Toiminta ei saa pilata talousvesikaivojen veden laatua. Talousveden laatuvaatimuksista ja -suosituksista on säädetty sosiaali- ja terveysministeriön asetuksissa 401/2001 ja 1352/2015.
7. Toiminnassa on noudatettavia seuraavia toiminta-aikoja:

<u>Murskaaminen</u>	ma-pe klo 07.00–22.00
<u>Rikotus</u>	ma-pe klo 08.00–18.00
<u>Kuormaaminen ja kuljetus</u>	ma-pe klo 06.00–22.00 la klo 07.00–18.00 vain erityisistä syistä

Murskaaminen ja rikotus on tehtävä mielellään loma-ajan (toukokuu-elokuu) ulkopuolella. Arkipyhinä (loppiainen, pitkäperjantai ja pääsiäisen pyhät, vappupäivä, juhannusaatto ja juhannuspäivä, pyhäinpäivä, itsenäisyyspäivä sekä jouluaatto, joulupäivä, tapaninpäivä ja uudenvuodenpäivä) ja viikonloppuisin toimintaa ei saa harjoittaa.

Erityisistä syistä kuormaus ja kuljetus voidaan sallia lauantaisin kello 07.00–18.00 välisenä aikana. Tällaisia syitä ovat esimerkiksi akuutit tienhoidon toimenpiteet.

8. Toiminnasta aiheutuva melutaso lähimmissä asunnoissa ei saa ylittää sosiaali- ja terveysministeriön asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista annetun asetuksen (545/2015) melutason toimenpiderajoja: päivä-ajan keskiäänitaso (klo 7–22) 35 dB (A) ja yöajan keskiäänitaso (klo 22–7) 30 dB (A).

Lisäksi toiminnasta aiheutuva melutaso ei saa ylittää lähimpien häiriintyvien kohteiden pihalla A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB. Loma-asuntojen pihalla päiväohjearvo on 45 dB ja yöohjearvo 40 dB.

Tarvittaessa melutasoa tulee mitata ja raja-arvojen ylittyessä ryhdyttävä toimenpiteisiin haitan pienentämiseksi.

9. Toiminnasta ei saa aiheutua terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa pölystä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Pölyhaittojen leviäminen ympäristöön tulee estää esimerkiksi kastelulla, päästölähteiden koteloinnilla, maaperän muotoamisella, koneiden sijoittamisella, säännöllisellä tienhuollolla, alentamalla siirtokuljetuksien ajonopeuksia tai käyttämällä muuta pölyn torjumisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Varastokasat ja ajoneuvojen kuormat on tarvittaessa kastettava. Myös

liikenteen pölyhaitat on estettävä tarvittaessa kastelulla. Kasteluun saa käyttää vain puhdasta vettä.

Pölyämistä tulee tarkkailla toiminnan aikana. Mikäli pölyhaittaa esiintyy, tulee toiminnanharjoittajan ryhtyä välittömästi toimenpiteisiin pölyhaitan poistamiseksi.

10. Murskausasema tulee sijoittaa alueen matalimmalle kohdalle käyttäen olemassa olevia rintauksia suojina. Varastokasat tulee sijoittaa siten, että melun ja pölyn leviäminen ehkäistään. Pudotuskorkeus murskaimelta varastokasaan tulee pitää mahdollisimman pienenä.

Murskauksen meluhaitat tulee minimoida käyttämällä tarvittaessa kumituksia, koteloitteja tai muita vastaavia meluntorjuntatoimia.

11. Luvan haltija on velvollinen ilmoittamaan Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle murskausajankohdat ennen murskauksen aloittamista. Murskausaseman saa sijoittaa alueelle vain murskausjakson ajaksi.

12. Liikennöinti alueelle tulee järjestää lupahakemuksessa esitettyä kulkuväylää pitkin. Luvanhakijan on huolehdittava, ettei maantielle kulkeudu maa-aineksia kuljetusten seurauksena.

13. Alueella säilytettävät öljytuotteita sisältävät säiliöt ja koneiden tankkauspaikka on sijoitettava kaivualueen ulkopuolelle ja suojattava maahan kaukalon muotoon asennettavalla lujalla muovikalvolla mahdollisten valumien pääsyn estämiseksi pohjaveteen. Säiliöiden on lisäksi oltava kaksoisvaipallisia tai ne on varustettava tiiviillä säiliön tilavuutta vastaavalla katetulla suoja-altaalla.

Mahdollisten öljyvahinkojen varalta alueella tulee olla öljynimeytysmateriaalia ja riittävä alkusammutuskalusto.

14. Mikäli toiminnan yhteydessä pääsee öljyä tai muuta vaarallista ainetta maahan, on torjuntatoimenpiteet aloitettava välittömästi ja vahingosta on ilmoitettava viipymättä Pohjois-Karjalan pelastuslaitokselle, Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle.

15. Kaluston huolto, korjaus tai pesu on ottamisalueella ja sen välittömässä läheisyydessä kiellettyä, lukuun ottamatta välttämättömiä akuutteja korjauksia. Huolto- ja korjauspaikat on varattava alueen ulkopuolelle ja ne on suojattava asianmukaisesti.

16. Onnettomuus- ja häiriötilanteita varten toiminnalle on nimettävä vastuuhenkilö, jonka yhteystiedot on ilmoitettava Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista. Yhteystiedot on pidettävä ajantasaisina.

17. Jätteiden säilyttäminen ja käsittely on tehtävä niin, ettei siitä aiheudu pölyämistä, roskaantumista, maaperän tai pohjaveden pilaantumisvaaraa eikä terveyshaittaa. Ongelmajätteet on säilytettävä tiiviisti suljetuissa, kullekin ongelmajätetyypille tarkoitetuissa astioissa, säiliöissä tai pakkauksissa ja varastoitava katetussa ja lukitussa tilassa.

Kaivannaisjätteet tulee varastoida ja käsitellä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaisesti.

18. Ottoalueelle ei saa läjittää/levittää muualta tuotuja maa-aineksia lukuun ottamatta jälkitoimenpiteiden yhteydessä tarvittavaa verhoilumateriaalia. Muualta tuotua verhoilumateriaalia ei saa kuitenkaan varastoida alueella.

19. Jälkihoito on tehtävä mahdollisuuksien mukaan vaihteittain ottotoiminnan edetessä ja siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ottoaluetta maisemoitaessa voi sopiviin kohtiin rinteiden yläreunaan jättää paahdelajistolle sopivia, lounaaseen–etelään suuntautuvia paisteisia rinteitä, jotka jätetään metsittämättä.

Jyrkät rintaukset tulee loiventaa luiskaamalla (1/3). Suunnitelma alueen loppumaisemoinnista tulee toimittaa ennen maisemoinnin toteuttamista valvojan viranomaisen hyväksyttäväksi.

20. Sora-alueella mahdollisesti pesivien erittäin uhanalaisten (EN) törmäpääskyjen pesimisrauha tulee turvata välttämällä toimintaa yhdyskunnan pesäkolojen lähistöllä pesimäaikana.

21. Otetun maa-aineksen määrä- ja laatutiedot on toimitettava vuosittain ennen maaliskuun loppua NOTTO-rekisteriin ja Liperin kunnan maankäyttötoimistoon.

22. Toiminnasta tulee pitää käyttöpäiväkirjaa, joka tulee pyydettäessä esittää valvovalle viranomaiselle. Käyttöpäiväkirjaan tulee merkitä ainakin seuraavat tiedot:

- murskausjaksot
- tuotantomäärät ja -lajikkeet
- toiminnassa muodostuneiden jätteiden ja vaarallisten jätteiden laatu, määrä, varastointi ja edelleen toimittaminen
- suoritettavat huoltotoimenpiteet

- häiriötilanteet ja onnettomuudet (syy, kesto aika, arvio päästöistä ilmaan, vesiin tai maaperään ja suoritettut toimenpiteet)
- mahdolliset mittaustulokset

23. Luvan haltijan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle toiminnan pysyvistä tai pitkäaikaisista keskeyttämisistä, toiminnan valvonnan kannalta olennaisista muutoksista, kuten toiminnan supistamisesta tai laajentamisesta sekä luvanhaltijan vaihtumisesta.

24. Toimintaa ei saa aloittaa, ennen kuin valvova viranomainen on tehnyt hakijan pyynnöstä alueella aloituskatselmuksen. Ottamissuunnitelman ja lupaehtojen noudattamisen seuraamiseksi tulee paikan päällä järjestää tarvittaessa hakijan ja valvontaviranomaisen yhteisiä katselmuksia. Toiminnan loputtua alueella on pidettävä loppukatselmus, jossa todetaan alueen jälkihoidon ja maisemointitöiden riittävyys.

25. MaL 12 §:n mukaan hakijan on annettava kunnalle pankki- tai vastaava vakuus jälkihoitotöiden suorittamisen vakuudeksi. Vakuuden suuruudeksi määrätään 5 000 euroa. Vakuuden on oltava voimassa vähintään yksi (1) vuosi kauemmin kuin myönnetty lupa. Vakuus tulee asettaa ennen toiminnan aloittamista viipymättä, mikäli toiminta aloitetaan muutoksenhausta huolimatta. Kunta luovuttaa vakuuden pois, kun hakijan pyytämässä lopputarkastuksessa jälkihoitotyöt on todettu kaikilta osin tehdyiksi lupaehtojen mukaisesti.

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa 1) terveyshaittaa, 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta, 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella, 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta, 6) olennaista heikennystä edellytyksiin harjoittaa saamelaisien kotiseutualueella perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria taikka olennaista heikennystä kolttien elinolosuhteisiin tai mahdollisuuksiin harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja koltta-alueella.

Maa-aineslain (555/1981) 6 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 3 §:n mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista, 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Asemakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella on lisäksi katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Maa-aineslain 3 §:n 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-aines-esiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti, eikä toiminnasta aiheudu asukkaille tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Valtioneuvoston asetuksen kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010) 4 §:n mukaan jos kivenmurskaamo sijoitetaan alle 500 metrin päähän asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettuun piha-alueesta tai muusta häiriöille alttiista kohteesta, on pölyn joutumista ympäristöön estettävä kastelemalla tai koteloimalla päästölähteet kattavasti ja tiiviisti taikka käyttämällä muuta pölyn torjumisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Varastokasat ja ajoneuvojen kuormat on tarvittaessa kasteltava ja pölyn leviäminen ajoneuvoista toiminta-alueen ulkopuolelle on estettävä.

Samana asetuksen 6 §:n mukaan jos kivenmurskaamo sijoitetaan alle 500 metrin päähän asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettuun piha-alueesta tai muusta häiriöille alttiista kohteesta, melua on torjuttava koteloinnein, kumituksin tai muilla vastaavilla ääniteknisesti parhailla meluntorjuntatoimilla. Meluesteet on rakennettava melulähteen välittömään läheisyyteen.

Yleiset perustelut lupapäätökselle

Kyseessä on olemassa oleva maa-ainesalueen ottamistoiminnan jatkaminen. Luvan myöntämiseen vaadittava ottamissuunnitelma on esitetty, eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa, kun ottaminen toteutetaan ottamissuunnitelman ja lupamääräysten mukaisesti. Toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Alue on Ylämyllyn lampien osayleiskaavassa varustettu merkinnällä EO (maa-ainesten ottoalue). Kaavoituksessa alue on siis varattu maa-ainesten ottoon. Ottamistoiminta on rajattu Koukkelonvaaran arvokkaan harjuaalueen ulkopuolelle, eikä ottotoiminta vaikuta harjuaalueen suojeluun. Ottamisalue on pääosin heikkokasvuista luonnonmetsää tai istutusmetsikköä, joten toiminta ei aiheuta kauniin maisemakuvan turmeltumista. Tiedossa ei ole, että alueella olisi harvinaisia kasvilajeja tai uhanalaisia eläimiä. Erittäin uhanalainen, mahdollisesti alueella esiintyvä törmäpääsky on otettu lupamääräyksessä huomioon. Ottaminen ei siten aiheuta erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi, kun ottaminen toteutetaan ottamissuunnitelman ja lupamääräysten mukaisesti eli maisemointi toteutetaan mahdollisimman nopeasti ottotoiminnan päätyttyä tai sen aikana, ja maisemointi suoritetaan ympäröiviä maastonmuotoja kunnioittaen.

Ottamisalue sijaitsee IE-luokan pohjavesialueella. Ottamistoiminnasta ei aiheudu pohjaveden laadun tai antoisuuden vaarantumista, kun pohjaveteen jätetään riittävä suojakerros ja polttoaineiden sekä koneiden käsittelyssä toimitaan lupamääräysten mukaisesti. Pohjaveden laatua ja korkeutta tullaan seuraamaan säännöllisesti.

Kun noudatetaan lupamääräyksissä annettuja suojaustoimia, kuten ottamisalueen reunojen varustamista lippusiimoin ja varoituskyltein, ei ottotoiminta aiheuta vaaraa asukkaille tai ympäristölle. Pöly- ja meluhaittoja voidaan torjua hakemuksessa esitetyillä toimenpiteillä, kuten murskaimen ja seulan sijoituksella, kastelulla sekä koneiden ja laitteistojen koteloinneilla.

Ottaen huomioon murskausaseman sijainti ja hakemuksessa esitetty laitoksen toimintaperiaate sekä annetut lupamääräykset, voidaan todeta, ettei laitoksen toiminnasta aiheudu terveyshaittaa tai merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Laitoksesta ei myöskään aiheudu naapureille eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta haittaa tai rasitusta.

Lupamääräysten perustelut

Lupamääräys 1:

Kokonaisottomäärä ja ottamisaika ovat hakemuksen mukaisia. Lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi.

Lupamääräys 2:

Ottamisalue tulee merkitä maastoon, jotta rajoista ei ole epäselvyyttä, eikä toiminta laajene naapurikiinteistöjen puolelle tai laajemmalle alueelle, kuin ottamissuunnitelmassa on esitetty.

Lippusiimat/nauhat sekä varoitustaulut ovat tarpeen työturvallisuuden ja yleisen turvallisuuden vuoksi. Määräyksillä estetään alueella kulkeville mahdollisesti aiheutuva vaara.

Lupamääräykset 3–5:

Määräykset on asetettu pohja- ja pintaveden laadun ja määrän turvaamiseksi sekä ottamistoiminnan suunnitelmallisen etenemisen turvaamiseksi. Ottotason selkeä merkintä helpottaa sekä valvontaa että itse ottotoimintaa.

Lupamääräys 6:

Määräyksellä turvataan lähialueiden talousvesikaivojen laatu.

Lupamääräys 7:

Mahdollisten asutukselle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi toiminnalle on asetettu aikarajoituksia. Valtioneuvoston asetuksen (800/2010) kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta 8 §:n mukaan jos toiminnan etäisyys melulle alttisiin kohteista on alle 500 metriä, ei murskaamista, poraamista, rikotusta tai räjäytyksiä eikä kuormauksia tai kuljetuksia saa tehdä viikonloppuisin eikä arkipyhinä. Erityisistä syistä voidaan sallia kuormaus ja kuljetus lauantaisin kello 07.00–18.00 välisenä aikana.

Lupamääräys 8–11:

Lupamääräykset on annettu toiminnasta naapureille aiheutuvien melu- ja pölyhaittojen vähentämiseksi. Toiminta ei saa aiheuttaa naapuruus-suhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Annetut melun raja-arvot perustuvat sosiaali- ja terveysministeriön asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista annetun asetuksen (545/2015) melutason toimenpiderajoihin ja valtioneuvoston päätökseen melutason ohjearvoista (993/1992).

Koska alue on pohjavesialuetta, tulee kasteluun käyttää vain puhdasta vettä.

Lupamääräys 12:

Määräys on annettu liikennöinnin järjestämiseksi ja pölyhaittojen ehkäisemiseksi.

Lupamääräykset 13–16:

Määräykset on annettu maaperän ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 17:

Luvassa annettava on tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta pölyämisen, roskaantumisen, maaperän tai pohjaveden pilaantumisen sekä terveyshaitan ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 18:

Määräys on annettu pohjaveden ja maaperän pilaantumisen ehkäisemiseksi. Muualta tuoduissa maa-aineksissa saattaa olla haitallisia aineita, jotka kulkeutuvat pohjaveteen.

Lupamääräys 19:

Määräys on annettu, jotta alue sopii ottotoiminnan päätyttyä ympäröivään maisemaan ja alueella on turvallista liikkua. Metsittämättömät rinteet voidaan jättää alueen paahdelajistolle.

Lupamääräys 20:

Määräyksellä turvataan erittäin uhanalaisen törmäpääskyn pesimisrauha.

Lupamääräys 21:

Maa-aineslain 23 a §:n mukaan luvan haltijan on vuosittain ilmoitettava lupa-viranomaiselle otetun aineksen määrä ja laatu.

Lupamääräys 22:

Käyttöpäiväkirjan pito on tarpeen toiminnan valvomiseksi ja asianosaisten oikeusturvan varmistamiseksi.

Lupamääräys 23:

Ympäristönsuojelulain 170 §:n mukaan toiminnan muutoksista ja luvanhaltijan vaihtumisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Lupamääräys 24:

Lupamääräys selventää maa-ainesten oton valvontaan liittyviä järjestelyjä ja maa-ainesten ottajan velvollisuuksia. Katselmukset perustuvat maa-ainesasetuksen (926/2005) 7 §:ään.

Lupamääräys 25:

Määräyksellä varmistetaan, että hakija noudattaa lupamääräyksiä ja maisemoi-ottamisalueen hyväksytysti ottamistoiminnan päätyttyä. Vakuus asetetaan

niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa.

VASTAUKSET LAUSUNTOIHIN JA NAAPURIEN MUISTUTUKSIIN

ELY-keskuksen ja terveydensuojeluviranomaisen lausuntojen mukaisesti luvassa on annettu määräyksiä pohja- ja pintavesien suojelusta, maisemoinnista, jätteiden käsittelystä sekä melu- ja pölyhaittojen vähentämisestä. Noudattamalla annettuja määräyksiä ottotoiminnasta ei aiheudu pohjaveden laadun tai antoisuuden vaarantumista eikä vesistöjen laadun heikkenemistä. Noudattamalla annettuja määräyksiä myös naapureille aiheutuvat melu- ja pölyhäiriöt vähenevät. Lähtökohtana on, että toiminta ei saa aiheuttaa lähiasutukselle kohtuutonta rasitusta.

Mahdollisten asutukselle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi toiminnalle on asetettu aikarajoituksia. Valtioneuvoston asetuksen (800/2010) kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta 8 §:n mukaan jos toiminnan etäisyys melulle alttisiin kohteista on alle 500 metriä, ei murskaamista, poraamista, rikutusta tai räjäytyksiä eikä kuormauksia tai kuljetuksia saa tehdä viikonloppuisin eikä arkipyhinä. Erityisistä syistä voidaan sallia kuormaus ja kuljetus lauantaisin kello 07.00–18.00 välisenä aikana.

Tilan omistaja ja vuokrasopimuksessa mainittu henkilö ovat sama henkilö. Ottamistoiminta on rajattu Koukkelonvaaran arvokkaan harjualueen ulkopuolelle, eikä ottotoiminta vaikuta Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan harjualueen suojeluun. Lupamääräyksiä on annettu pohjaveden korkeuden ja laadun seuraamiseksi, naapureille aiheutuvien melu- ja pölyhaittojen vähentämiseksi ja maisemoinnin suorittamiseksi. Yhteislupahakemusta käsiteltäessä ei voida antaa kieltoja tai rajoituksia yksityisten tai yleisten teiden käyttämiselle. Lupamääräys on kuitenkin annettu liikennöinnin järjestämiseksi ja pölyämisen ehkäisemiseksi.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Hakija saa aloittaa hakemuksen mukaisen toiminnan lupapäätöksen mukaisesti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jos se asettaa Liperin kunnalle lupamääräyksessä 25 osoitetun 5 000 euron vakuuden (YSL 199 §, MAAL 21 §). Vakuus tulee asettaa ennen toiminnan aloittamista. Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon (YSL 201 §, MAAL 21 §).

Suunnitelma-alue sijoittuu kokonaisuudessaan jo ottamistoiminnan piirissä olevalle alueelle eli alue ei ole luonnontilainen. Koska alue on maa-

ainestenottoaluetta, ei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Ympäristö voidaan palauttaa ennalleen vakuussummalla tehtävien toimenpiteiden avulla, mikäli lupapäätöksestä valitetaan ja se valituksen seurauksena kumotaan tai lupamääräyksiä muutetaan. Maa-ainesten ottaminen ja murskaustoiminta ei myöskään vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

LUVAN VOIMASSAOLO

Lupa on voimassa 10 vuotta lainvoimaisuudesta lukien. Jos toimintaa tämän jälkeen jatketaan, toiminnanharjoittajan tulee toimittaa uusi maa-aines- ja ympäristölupahakemus.

Jos asetuksella annetaan tässä luvassa olevia määräyksiä ankarampia määräyksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, asetusta on luvan estämättä noudatettava.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)
Maa-aineslaki (555/1981)
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)
Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013)
Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920)
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)
Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)
Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010)

TIEDOTTAMINEN

Liperin kunnan elinympäristölautakunnan lupajaos tiedottaa tästä päätöksestä Liperin kunnan ilmoitustaululla ja verkkosivuilla sekä paikallislehdessä Kotiseutu-uutiset.

KÄSITTELYMAKSU

Päätöksestä peritään Liperin elinympäristölautakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu lisättynä lupahakemuksen käsittelystä aiheutuneilla kustannuksilla.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusoikeudesta on säädetty ympäristönsuojelulain 191 §:ssä.

Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä.

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO

Päätös: Hakija

Tiedoksi: Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan Ympäristöterveys
Liperin kunnan kartoittaja

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Tähän päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitusoikeus on:

- asianosaisella;
- rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- valtion valvontaviranomaisella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;
- saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
- kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.

Valitusviranomainen

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43
PL 204
65101 VAASA
puhelin: 029 56 42611
faksi: 029 56 42760
s-posti: vaasa.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Päätöksen tiedoksianto ja valitusaika

Tämä päätös annetaan tiedoksi 25.1.2023 yleisessä tietoverkossa julkaistulla julkisella kuulutuksella.

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7) päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Valitus on toimitettava hallinto-oikeuteen viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiaantipäivää ei oteta lukuun. Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valitusaika päättyy **6.3.2023**.

Valitus

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot

Valituskirjelmän liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla voi valitusasiakirjat lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä. Valitusasiakirjat voi lähettää omalla

vastuullaan myös telefaksina tai sähköpostiviestinä. Tällöin valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Tällöinkin valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Maksut

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 270 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.